

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Prænotanda ex Philosophia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

DISPUTATIO II.

De specie ad visionem beatificam concurrente.

Eclara^{ta} visionis beatificæ possibilitate, consequens est ut de principiis illam concurrentibus disputemus, & in primis de specie ad illam concurrente; deinde de lumine gloriæ ad illam requisito, de quo dicemus disputatione sequenti.

ARTICULUS I.

An detur, vel saltem sit possibilis in visione beatifica aliqua species impressa creata?

§. I.

Prænotanda ex Philosophia.

Notandum primò: Speciem intelligibilem se habere ut vicariam objecti, trahendo ipsum intentionaliter ad potentiam: & non solum se tenere ex parte potentie, tanquam determinationem, & complementum virtutis cognoscitivæ, vel per modum luminis eam confortantis, ita communiter docent Philosophi in libris de anima contra Valqem, & Alarcon. Ratio est evidens, quia ex objecto & potentia paritur notitia, ut est commune proloquium ex Augustino desumptum; unde ad partem intellectualem verbi, necesse est quod aliquid loco objecti sit in potentia, sicut semen est loco generantis, ut pariatur fetus; objectum enim per se ipsum semper in ea esse non potest, ut constat: Ergo ad cognitionem requiritur species intelligibilis, tanquam vicaria ipsius objecti, seu ut præbens concursus objectivum; non verò per modum luminis confortantis potentiam.

Addo, quod cognitio fit trahendo res ad se, & conjungendo illas sibi; unde cum res materiales, per entitatem suam non possint intrare in potentiam, & illi uniri, indigent specie, ut illa mediante ei uniantur. Quamvis ergo species sit subjectivè in potentia, quatenus eam actuat & informat, illa tamen se tenet ex parte objecti, tanquam gerens ejus vices, & ut objectum illa mediante, possit informare, & actuare potentiam, eamque ad partem intellectualem verbi fecundare. Quod ut fiat evidentiùs,

Notandum secundò ex D. Thoma in 4. dist. 49. quæst. 2. art. 1. ad 15. & quodlibet. 7. quæst. 1. art. 1. quod triplex potest esse similitudo in potentia cognoscitiva, respectu objecti. Prima se tenet ex parte potentie, & nihil est aliud quam virtus, seu proportio & efficacia potentie ad efficiendam cognitionem circa tale vel tale objectum. Unde idem S. Doctor hic art. 2. dicit quod lumen gloriæ confortans intellectum ad videndum Deum, est aliqua similitudo ex parte visive potentie. Secunda est ex parte ipsius objecti, impressa tamen potentie; & non est aliud quam representatio, seu species, quæ objectum redditur intelligibile, & unitum potentie, ut ex ipso & potentia pariatur notitia. Tertia similitudo est ex parte medii, quæ non est aliud quam res aliqua priùs cognita, in qua, vel ex qua devenitur ad aliam: sicut in speculo, vel imagine priùs cogni-

Tom. I.

ta attingitur res representata. Et licet verbum seu species expressa etiam habeat rationem imaginis, tamen non habet rationem medii priùs cogniti, seu medii objectivi, sed formalis: eò quod informet intellectum ex parte termini cogniti, & informando representet. Unde computatur à D. Thoma cum secundo medio tanquam medium cognoscendi quo, ut ipse loquitur quæ 1. 4. de verit. art. 2. ad 3.

Norandum tertio, vel potius supponendum ex libris de anima, quod species lapidis v. g. quæ intellectus constituitur in actu ad intelligendum lapidem, continet in se formam & naturam lapidis, eandem realiter cum illa quæ in lapide invenitur; non quidem sub modo naturali (hoc enim est impossibile, ut constat) sed intelligibili, & representativo.

Hæc suppositio, quæ est fundamentum plurimum quæ infra dicemus, probatur primo ex D. Thoma 2. de anima lect. 24. & 7. Metaph. lect. 6. ubi dicit speciem rei intellectæ esse quidditatem ejus, & 4. contra Gent. cap. 14. ait quod verbum nostri intellectus, ex ipsa re intellecta habet ut intelligibiliter eandem numero naturam continet: Ergo species residens in intellectu est ejusdem nature cum re intellecta, non in esse naturali, sed intelligibili, & intentionali.

Probatur secundo ratione: Omnis representatio videtur vel in continentia eminentiali objecti representati, ut contingit in essentia divina, quæ representat creaturas, quia illas eminenter continet: vel in dependentia ab objecto representato, ob quam effectus suam causam representat: vel in convenientia formali. Sed species representat suum objectum, & non ratione continentie eminentialis: species enim quæ est acci^{ens}, non continet eminenter substantiam: nec ratione solius dependentie, alias habitus essentiales in intellectu, essent species objectorum: Ergo ratione convenientie in forma representata: Sed non ratione convenientie analogicæ, alias representaret solum gradum analogicè communem; nec ratione convenientie genericæ, alias solum representaret genus: Ergo ratione convenientie specificæ, & consequenter species representans hominem, in esse intelligibili est ejusdem speciei cum homine, vel potius ipsa hominis species, seu quidditas.

Confirmatur: Species quidditativa hominis, est in esse intelligibili ipse homo representatus: Ergo species representans hunc hominem, est hic homo numero in esse intelligibili, & consequenter hic numero homo est in esse intelligibili idem realiter cum specie representativa illius.

Confirmatur amplius: Imago artificialis hominis, cum illo convenit in figura, & imago naturalis in substantia; ut patet in filio, qui est imago naturalis patris: Ergo etiam imago intentionalis hominis, qualis est species, debet cum illo in essentia convenire, cum sit illius imago quoad essentiam.

Dices primò: Albedo & nigredo sunt formæ inter se contrariæ, nec in gradibus intensis possunt simul in uno subjecto existerè: Sed species albedinis, & species nigredinis sunt simul in eodem intellectu: Ergo species albedinis non est ejusdem quidditatis cum illa, & idem de specie nigredinis.

Respondeo distinguendo Majorem: Sunt formæ inter se contrariæ, sub modo essendi natura-

R

li

li, concedo: sub modo essendi intelligibili, & intentionali, nego. Et concessa Minori, distinguo consequens distinctione Majoris: Ergo species albedinis non est ejusdem quidditatis cum illa: in esse naturali, concedo: in esse intelligibili & intentionali, nego.

8 Dices secundò: Species mensuratur ab objecto, & dicit relationem realem ad illud: Sed mensuratum distinguitur realiter à mensura, & terminus à relatione: Ergo species realiter distinguitur à natura, & quidditate objecti quod representat, ac proinde falsum est, quod species sit natura, & quidditas objecti representati.

Confirmatur: D. Thomas infra quæst. 42. art. 1. ad 4. negat relationem realem aequalitatis inter divinas personas, quia essentia quæ fundamentum est aequalitatis, una & eadem est in tribus personis: Ergo similiter, si eadem natura & quidditas sit in specie, & in objecto quod representat, illa non poterit dicere relationem similitudinis ad objectum.

9 Ratione hujus argumenti, quidam existimant quòd relatio similitudinis, quæ species ad objectum refertur, non est realis, sed rationis, sicut relatio aequalitatis, quæ est inter personas divinas. Sed melius responderetur, quod ut species mensuretur ab objecto, & dicat ad illud relationem realem similitudinis, non requiritur quòd ab illo distingatur realiter in natura & quidditate; sed solum in modo habendi naturam in esse intentionali, qui distinguitur à modo naturali, sub quo in ipso objecto invenitur: non enim fundat relationem illam, natura ut præcindit ab illis modis essendi, sed prout illis affecta, & modificata. Ex quo patet responsio ad confirmationem, concessio enim Antecedente, neganda est Consequencia, & paritas. Ratio discriminis est, quia essentia, quæ est fundamentum aequalitatis divinarum personarum, non habet in illis diversum modum essendi; sicut habet natura & quidditas, prout continetur in specie, & prout est in objecto, per illam representatò.

10 Ex his intelliges dictum Aristotelis 3. de anima textu 37. dicentis *animam esse quodammodo omnia*: quia scilicet ratione specierum intelligibilium, in se continet naturas & quidditates omnium rerum, non in esse naturali, sed intelligibili, & intentionali. Cui etiam concordat celeberrimum illud dictum Commentatoris, dicentis, *ex intellectu, & re intellecta fieri magis unum, quam ex materia & forma*. Materia enim non transit in formam, nec è contra forma in materiam, sed ex unione utriusque resultat tertium compositum: at verò ex specie in esse representativo considerata, & ex intellectu, non resultat unum tertium, sed potius intellectus transit in rem intellectam, medià specie intelligibili. Unde Aristoteles 3. de anima laudavit Anaxagoram, eò quòd dixerit intellectum nostrum esse immixtum omni esse specifico, ad differentiam puræ potentie in ordine naturali, quæ ratione suæ limitationis est quidem nata recipere omnem actum sui generis, non tamen alicui per identitatem admiscetur.

Adde, quòd cum ex una parte gradus cognoscendi, utpote immaterialior, superet gradum essendi entitativum, seu naturalem; & rursus ex alia parte, cognitio per se postulet unionem cum objecto; negari non potest, talem unionem debere esse multò perfectiorem, eà quæ reperitur in ordine entitativo & naturali, inter materiam

A & formam, subiectum & accidentia. *Et aliter sentientes (inquit Cajetanus) nimis vilem faciunt naturam cognoscitivam: quòmodo quidem de ea non aliter quam de rebus naturalibus iudicant.*

§. II.

Ostenditur Deum non videri à beatis, mediante aliqua specie impressa creatà.

Dico primò: In visione beata, nullam intervenire speciem impressam creatam. Ita communiter docent Theologi (excepto Egidio à Præsentatione) cum D. Thoma hic art. 2. & 3. parte quæst. 2. art. 3. ad 3. ubi sic habet: *Cognitio beata non fit per speciem que sit similitudo divine essentie, vel eorum que in divina essentie cognoscuntur, sed talis cognitio est ipsius divine essentie immediate, per hoc quòd ipsa essentia divina unitur menti beata, sicut intelligibile intelligenti*. Idem docet 3. cont. Gent. cap. 51. & in 4. distinct. 49. quæst. 2. art. 1. ad 1. 5. cuius verba infra referemus. Denique hanc doctrinam (ut dicit Egidius Romanus, in suo defensorio art. 1.) habuit S. Doctor divinitus inspiratum, & celestis revelatione confirmatam. Cum enim decessisset Frater Romanus Inquisitor Neapolitanus, qui ejus fuerat discipulus, eique post mortem apparuisset, ab ipso D. Thoma interrogatus, quomodo in Patria videretur Deus? Respondit his verbis Psalmistæ: *Sicut audivimus, ita & vidimus in civitate Domini virtutum*. Per hoc declarans, Deum eo modo videri à beatis in Patria, quo ab ipso D. Thoma audierat, dum ejus esset discipulus in via.

Eadem veritas hac ratione suadetur. Species impressa in visione beatifica superflua est: Ergo non datur. Consequencia patet, Antecedens probatur. Species impressa necessaria est ad suppleendum defectum objecti, quod secundum se non potest concurrere cum potentia ad intellectum sui, vel quæ non existit, vel quia remotum est, aut secundum se non est intelligibile, propter suam materialitatem: Atqui nullum horum habet locum, in proposito; nam Deus est existens necessariò, intimè præsens intellectui beati, & summe immaterialis, ac proinde perfectissimo modo intelligibilis: Ergo species impressa in visione beatifica superflua est.

Confirmatur: Ob eandem rationem superflua est Angelo species accidentalis ad sui cognitionem, nam substantia ipsius, ex communi sententia, quia est intimè præsens, & immaterialis, supplet vices speciei; & idem dicunt quidam recentiores de lumine respectu oculi, & de qualitibus sensibilibus respectu tactus, nempe quòd seipsis, sine specie moveant ad sensationem, quia habent sufficientem præsentiam, & unionem, ac proportionem cum potentia. Adde quòd, essentia divina potest seipsa præstare (seclusis imperfectionibus informationis & inharrentiæ) id totum quòd facit species impressa creatà, ut infra ostendemus: Ergo illa est superflua.

Probatur secundò conclusio: Si daretur in visione beatifica aliqua species impressa creatà, vel illa produceretur necessariò à Deo, vel liberè; Neutrum dici potest: Ergo non datur. Minor quantum ad primam partem est certa, nullus enim datur effectus ad extra, qui necessariò à Deo procedat. Probatur verò secunda pars: illa species emanaret à Deo secundum